

پوشش جام جهانی از ۱۹۵۸ تاکنون توسط روزنامه نگاران آرژانتینی

۶۴ سال روایت از مستطیل سبز

آنیاسدی
گروه ورزش

انریکه ماکایا مارکز، هنوز اولین سفر خود به جام جهانی فوتبال را به یاد دارد. هوایما مجبور شد آنقدر توقف کند که او نمی‌تواند تعدادش را به خاطر بیاورد. سپس یک سفر با قطار داشت؛ به دنبالش سوار شدن به اتوبوس و بعدش هم یک قایق سواری کوتاه را تجربه کرد تا در نهایت توانست به مقصد برسد. این خاطره جام جهانی ۱۹۵۸ بود زمانی که او از زادگاهش آرژانتین به مقصد سوئد سفر کرد. انریکه از آن زمان تاکنون در هر جام جهانی فوتبال حضور داشته است. مارکز امسال برای هفدهمین بار این مسابقات را پوشش می‌دهد و رکورد جدیدی در میان خبرنگاران به ثبت می‌رساند. این روزنامه‌نگار کهنه‌کار تولد ۸۸ سالگی‌اش را هنگام اظهار نظر در مورد بازی افتتاحیه جشن گرفت.

مارکز در مورد گزارشگری فوتبال چنین می‌گوید: «شما به دانش نیاز دارید و باید بدانید چگونه با آنچه می‌دانید، ارتباط برقرار کنید. باید بدانید چگونه با فناوری برخورد کنید، باید بازی را بشناسید و آن را به درستی تفسیر کنید. این کار آسانی نیست و شما باید همیشه در حال یادگیری باشید. با مردم صحبت کنید و از آنها یاد بگیرید. اینگونه در این کار بهتر می‌شوید.»

مارکز در همسایگی آلفردو دی استفانو افسانه‌ای بزرگ شد و با بازیکن فقید رئال مادرید، تیم ملی آرژانتین و اسپانیا فوتبال بازی کرد. در ۱۵ سالگی کار خود را در یک ایستگاه رادیویی آغاز کرد و هرگز عشقش به فوتبال را پنهان نکرد. در یک بعد از ظهر، زمانی که مفسر همیشگی در دسترس نبود، شانس در خانه‌اش را زد؛ از او خواسته شد وارد عمل شود و بازی را گزارش کند. در ۲۳ سالگی برای شرکت در جام جهانی ۱۹۵۸ سوئد انتخاب شد. آنگونه که مارکز به یاد می‌آورد، سفر به اروپا در آن روزها چندان آسان نبوده است.

نقطه آغاز

مارکز درباره اولین حضورش در جام جهانی چنین می‌گوید: «هوایما همه جا توقف کرد تا سوخت‌گیری کند. توقف‌های زیادی وجود داشت؛ نمی‌توانم همه آنها را به خاطر بیاورم. سپس مجبور شدیم به سختی یک هتل پیدا کنیم. یک معجزه بود که همه چیز درست شد. پخش تلویزیونی با فناوری امروزی فاصله زیادی داشت. ما به یک مرکز تلفن وصل شدیم و از طریق آن، اطلاعات ما به آرژانتین مخابره شد.»

گرچه تیم ملی آرژانتین نتوانسته بود در سه جام جهانی ۱۹۳۸، ۱۹۵۰ و ۱۹۵۴ شرکت کند و سال ۱۹۵۸ اولین حضور آرژانتین در جام جهانی پس از سال ۱۹۳۴ بود، اما تسلط آنها در مسابقات کوپا آمریکا انتظارات را بالا برده بود. مارکز در این باره می‌گوید: «آرژانتین برخی از جام‌های جهانی را به دلیل تصمیمات سیاسی از دست داد. ما فکر می‌کردیم در همه چیز جزو بهترین‌های جهان هستیم از جمله در فوتبال. اما این خیال باطل به سرعت از بین رفت. چکسلواکی ۶ گل به ما زد. باورم نمی‌شد؛ غیرقابل توضیح بود. چطور می‌توانیم از تیمی که تا به حال کسی چیزی از آن نشنیده بود، شش گل دریافت کنیم؟ من نتوانستم این اتفاق را تحمل کنم و سه سال پس از ترک سیگار دوباره شروع به کشیدن کردم. درس سختی بود.»

از آن زمان، مارکز دو بار در سال‌های ۱۹۷۸ و ۱۹۸۶ آرژانتین را قهرمان جام جهانی دیده‌است و از نزدیک شاهد دوران حرفه‌ای دیگو مارادونا بوده که اولین گل ملی خود را در بازی دوستانه مقابل اسکاتلند در گلاسگو در سال ۱۹۷۹ به ثمر رساند. مارکز همچنین تیم‌های افسانه‌ای دیگری از جمله برزیل در سال ۱۹۷۰ را نیز دیده‌است. اما محبوب‌ترین تیمش در تمامی این سال‌ها، تیم ملی هلند است که با وجود این که عنوان قهرمانی را کسب نکردند، اما سیستم «توتال فوتبال» را در جام جهانی ۱۹۷۴ به نمایش گذاشتند. مارکز در مورد هلندی‌ها چنین نظری دارد: «آنها توپ را خیلی خوب جابه‌جا می‌کردند، من از توانایی فنی آنها، حرکت مداوم و شرایط بدنی‌شان خوشم آمد. آنها نماینده‌ای عالی از کل فوتبال بودند؛ بازیکنانی با کیفیت عالی.»

با تجربه در رادیو و تلویزیون

مارکز حرفه‌ای داشته است که در اصطلاح فوتبالی شاید بتوان آن را شغل عشاقری نامید. او حداقل برای نیم دوجین ایستگاه رادیویی کار کرده است. با این حال، مارکز از طریق تلویزیون به یک گزارشگر نام آشنا تبدیل شد، به ویژه به عنوان مجری برنامه Futbol de Primero در دهه ۱۹۹۰ میلادی. او همچنین در دو روزنامه ستون‌نویس بوده است. مارکز در طول دوران حرفه‌ای خود به صراحت گفته است که علاقه‌اش به فوتبال بیش از روزنامه‌نگاری است و همچنان رادیو را به تلویزیون ترجیح می‌دهد. او می‌گوید: «این تلویزیون بود که من را به شهرت رساند، اما بسیاری از مردم نمی‌دانند که من از ۱۵ سالگی در رادیو شروع به کار کردم.»

مارکز از فناوری‌ها و همه‌ای ندارد و از آن دسته مفسرانی نیست که ساعت‌ها آنها را و اطلاعات را ورق می‌زنند تا برای مسابقه آماده شوند. او در پاسخ به این سوال که برای آماده شدن برای یک بازی چه کار می‌کند، گفت: «مطلقاً هیچی!» به مارکز همه چیز به طور طبیعی الهام می‌شود.

جام ابدی

جام جهانی این بار به مکزیک رفت در واقع به ۴ شهر مکزیکوسیستی، گوآدالاخارا، پوئبلاسیتی، لئون و تولوکا. این نهمین دوره جام جهانی بود. جام جهانی هر چه بیشتر پیش می‌رفت کیفیت بهتری پیدا می‌کرد هر چند در هر دوره رگه‌هایی از مسائل غیراخلاقی نظیر نژادپرستی همچنان در آن دیده می‌شد. به هرحال جام جهانی ۱۹۷۰ مکزیک به صورت ۱۶ تیمی و در ۴ گروه ۴ تیمی برگزار شد. این ۱۶ تیم از ۵ کنفدراسیون بودند. در مرحله دوم تیم‌ها به صورت دو به دو و حذفی به مصاف هم رفتند. در نیمه‌نهایی برزیل مقابل اروگوئه ۳ بریک به برتری رسید و ایتالیا در بازی قرن مقابل آلمان غربی با نتیجه ۴ بر ۳ به پیروزی رسید. اما چرا این مسابقه به بازی قرن معروف شد؟

نخست این که ۵ گل این مسابقه در وقت‌های اضافه به ثمر رسید. بعد هم ماراتنی بی نظیر، وحشتناک و عجیب و غریب بین دو تیم شکل گرفت. سپس وقتی در لحظات آخر آلمانی‌ها گل مساوی را زدند و در حال شادی پس از گل بودند که ناگهان جانی ریورا گل چهارم ایتالیا را به ثمر رساند و سند صعود ایتالیا به فینال را امضا کرد. دیدار ایتالیا - آلمان غربی هنوز به دیدار قرن شناخته می‌شود. اما اتفاق «ابدی» در فینال رقم خورد، جایی که دو تیم برزیل و ایتالیا به هم رسیدند.

پله و هم تیمی‌هایش در فینال آتش به پا کردند و ۴ بر یک رقیب اروپایی‌شان را شکست دادند و سومین عنوان قهرمانی را به دست آوردند. به این ترتیب طبق قوانینی که ژول ریمه، رئیس اسبق فیفا تعیین کرده بود برزیل توانست جام ژول ریمه را برای همیشه به خانه ببرد. به این ترتیب هر تیمی بعد از برزیل حتی ۱۰ بار هم قهرمان شود هرگز نمی‌تواند صاحب ژول ریمه شود. به هرحال در نهایت برزیل قهرمان و ایتالیا دوم شد و آلمان غربی و اروگوئه هم سوم و چهارم شدند.

مکزیک میزبان هم در مرحله یک چهارم نهایی به ایتالیا ۴ بر یک باخت و حذف شد.